

Manel-Claudi Santos

«Em dic John Ford
i sóc director de westerns»

Segur que la memòria em juga una de les seues habituals males passades, però el primer western que record haver vist és *Murieron con las botas puestas* de Raoul Walsh. Probablement no és cert. De totes formes, en aquella època tampoc sabia què eren els westerns: per mi només eren pel·lícules d'indis; o si no n'hi havia, de l'oest. Reconec, però, que m'agradaven molt més si els indis s'enfrontaven al setè de cavalleria. No tenia ni idea que, amb aquells films, em volien justificar un genocidi. Un altre. Ho vaig començar a entendre molt després, quan alguns directors em varen mostrar els rostres ruats, petrís i dignes dels indis. Vaig veure que aquella gent formaven part del paisatge, s'hi havien adaptat en una convivència difícil de mil·lenis amb l'arena i el cel. Els altres, els soldats, els colons, els blancs emigrats d'Europa eren estranys, desentonaven, vestien robes extravagants de vint-i-un botons i no sabien què fer amb tota la natura que els rodejava. Fins que es varen decidir a destruir-la. Em va costar entendre-ho, però *Fort*

FOTOGRAMA DE
«EL HOMBRE QUE
MATÓ A LIBERTY
VALANCE»

Apache, per exemple, em va aclarir força les coses. Per no parlar de la perfecta tragèdia en tres actes que és *El gran combate* (*Cheyenne autumn*), on es descriu el final de tot un poble amb unes imatges èpiques d'una bellesa tristíssima. No he oblidat mai l'èxode inacabable amb ressonàncies bíbliques pel desert, ni el patètic intermedi còmic dels jugadors de cartes insensibles al drama que, en aquells mateixos moments, es viu entre tempestes d'arena, roques i sol. L'home i el paisatge. Roques de formes poderoses; nignuls de volums escultòrics. Paisatges simètrics. I l'home enmig. O, si ho voleu, el paisatge com a metàfora de la soledat i desvaliment de l'home. N'hi ha prou que vegeu *Centaures del desert* (*The searchers*) amb les portes que s'obren i es tanquen al començament i al final. O aquella reflexió sobre el mite i la mentida que és *L'home que va matar Liberty Valance*. De tot això i algunes coses més ens parla Sean Aloysius O'Fearná, que amb un sol ull i sota el nom de John Ford feia pel·lícules de l'oest.

FOTOGRAMA DE CENTAUROS DEL DESIERTO

